

vifer, der stillede sig imod dem; saadanne Urtemeligheder, som den ærede Rigsbogsmand omtalte, vilde ikke kunne finde Steb ved vore Retter efter de nuværende Beviistheorier, og fandt det Steb, vilde det være en Feil. Med Hensyn til hvad den ærede sidste Taler anførte, og navnlig søgte at bestrøke ved et Exempel, skal jeg tillade mig at bemærke, at det ikke staaer i den allerringeste Forbindelse med det Spørgsmaal, der her ligger for, nemlig om de faste Beviser; Spørgsmaalet i det af ham fremførte Tilfælde var jo alene, om det vedkommende Skib havde „feilet“ eller ikke; det kan gjerne være, at en Ret, der blot bestod af juridiske Medlemmer, har taget feil i sin Mening om, hvad der forstaaes ved at feile, men det er jo netop slige Feiltagelser, vi skulle undgaae, ved at danne en Ret, hvor der er Sagkyndige, som forstaae den virkelige Mening af saadanne Udtryk; der var i dette Tilfælde aldeles ikke Spørgsmaal om det faste Bidnebeviis, om at 2 Vidner have sagt, at Skibet ikke var feilet.

Efter min Mening foreligger der, som sagt, ikke her Spørgsmaalet om at vælge mellem to Theorier, da vi ikke ere i Begreb med i det Hele at ordne Beviisførelsen i civile Sager. Jeg vilde, og jeg troer, at selv de, som ellers føle Tilhøielighed til at erklære sig for det frie Beviisystem, ville være enige med mig deri, finde det besynderligt at indføre 2 Slags Beviismaader i de selsomme Sager, endog saa i den selsomme Th. Vi maae nemlig erindre, at der efter det foreliggende Lovudkast er visse Sager, der kunne behandles snart ved den ordinære Ret, Hof- og Stadsretten, og snart ved Søs og Handelsretten, saaledes f. Ex. Vexelsager; det vilde være høist besynderligt, om der i Vexelsager skulde gjælde en Beviistheori ved Søs og Handelsretten og en anden ved den ordinære Retter; der er jo desuden Sager, hvor det berøer paa vedkommende Part, om han vil henvise dem til den ene Ret eller den anden, saaledes f. Ex. de Sager, der ere nævnte i § 13 under Nr. 3; det vilde saaledes staae i den ene Parts Magt at vælge den Ret, hvor han troede, han bedst kunde fremme sin Hensigt, efter som han troede sig bedst tjent med Theorien om faste Beviismidler eller Theorien om

Skjønnet, og gif man videre, til Appellen, vilde man jo faae at see, at Høiesteret vilde blive nødt til i samme Slags Sager at benytte snart den ene Theori og snart den anden. Det kunde endog saa tænkes, at En havde 2 Sager imod den selsomme Mand, som han, naaget de vare aldeles eensartede, deelte saaledes, at han lod den ene komme for den ordinære Ret og den anden for Søs og Handelsretten, at Vedkommende derefter appellerede til Høiesteret, og at altsaa Høiesteret i Tilfælde, der vare aldeles eensartede, maatte komme til at følge høist forskjellige Regler. Jeg troer, at der deri er en saa stor Modsigelse, at man ikke let skal gaae ind derpaa. Jeg formener dernæst, at den ærede sidste Taler har høilig Uret, naar han hævder, at den hele Lov vil blive uhensigtsmæssig og dødt, hvis man ikke vedtager den Bestemmelse; hvorom der her er Spørgsmaal. Jeg har i sin Tid været enig med ham i at stille en Opfordring til Thinget om at foranledige et Udkaast som det foreliggende, hvilken Opfordring ogsaa har ledet til, at Sagen nu foreligger, men jeg maa tilstaae, at jeg dengang ikke har stillet mig saaledes, at naar det i Endringsforslaget fremsatte Punkt ikke kunde sættes igjennem, kunde jeg ikke ønske nogen Søs og Handelsret i Kjøbenhavn. Der vindes saa store Fordele ved en Søs og Handelsret, endog saaledes som den foreligger efter Ministeriets Forslag, at jeg ikke troer, at man bør vise den fra sig. Der vindes for det Første, hvad man har sat saa stor Priis paa, nemlig Hurtigheden; men den bliver lige stor, hvad enten Endringsforslaget vedtages eller ikke; man vinder dernæst den Mundtlighed, som man ligeledes har sat Priis paa, og som, ifølge Grundloven, skal have Fortrinnet, og, hvad man maa antage, vil lede til en grundigere Behandling; men ogsaa den vil jo ligesuldt faae sin Indflydelse, hvad enten man antager eller ikke antager Endringsforslaget; og der vil fremdeles blive saameget for de Sagkyndige at udrette til Gavn for Sagerne, at det vil vedblive at være det Væsentligste, enten dette Endringsforslag antages eller ikke; Lovudkastet afgjør derhos hele det Spørgsmaal om, hvad der er Coutume, og man vil faae den overordentlige Lettelse at blive fri for at